

L I S T E K.

O g. prof. Kaspreta trditvi glede Lendovšekove-Štritofove »Slovenske čitanke za Nemce«, prijavljeni v zadnji številki lanjskega »Zvona«, da je polovico beril on izbral in priredil, kakor je baje razvidno iz aktov, ki jih hrani naučno ministrstvo, da pa je pozneje vse prepustil Lendovšku, ki pa je obljubil, da omeni kolege Kaspreta tudi v vvodu — nam je poslal g. prof. A. Štritof sledeče pojasnilo: »Meni je bilo to vse do sedaj popolnoma neznano. Ko sem po smrti Lendovškovi prevzel rokopis knjige, da ga na podlagi obširne uradne ocene izpremenim in popravim, nisem nikjer dobil najmanjšega sledu o kakem sodelovanju Kaspretovem. Tudi v dotičnem ministrskem aktu, vsaj kolikor sem ga imel jaz v rokah, se je kot pisatelj imenoval edino le rajni Lendovšek. Jaz torej nikakor nisem kriv, da se g. Kaspreta zasluga ni omenila kjer-sibodi, če že ne v predgovoru — kajti predgovorov ministrstvo nič več ne dopušča v šolskih knjigah. Ko bi bil jaz le količkaj vedel o tem, bi bil gotovo storil svojo dolžnost. — Sicer pa naj se pri vsem tem nikar ne pozabi, da je bilo prvotni rokopis, pri katerem je po lastni izjavi sodeloval g. Kaspert, v njegovi tedanji obliki vis. ministrstvo odklonilo; le-to ga je sprejelo šele, ko sem ga jaz temeljito predelal.

A. Štritof.

Prva nemška vadnica za slovenske občne ljudske šole. Pisala H. Schreiner, ravnatelj, in dr. J. Bezjak, profesor na c. kr. učiteljskišću v Mariboru. — Velja vezana 70 vinarjev. — Na Dunaju. V cesarsko-kraljevi založbi šolskih knjig. 1897. — Str. 148.

Ta knjiga je — vkljub svoji vnani skromnosti — vprav epohalna v našem pedagoškem slovstvu. Ona je izpolnila srčno željo vsakega naprednega učitelja; kajti njej prisvajamo zmožnost, da izpodrine za vselej in za vedno tisto zastarelo metodo, ki se — navzlic in v porogo vsem veljavnim pedagogom — pri nas še vedno ščeperi pri pouku tujih jezikov, torej zlasti nemščine. Žalostno in sramotno je, pa resnično, da se je šele čez več nego 200 let po Komenskega smrti v Slovencih porodila knjiga, ki utemeljuje jezikovni pouk v Slovencem neizogibnem kulturnem jeziku — v nemščini — prav na istih načelih, kakor je osnoval Komensky pouk v tedanjem kulturnem jeziku — v latinščini — v svojih knjigah: »Janua aperta« in »Orbis pictus«. Podobnost med le-tem in Schreinerjevo-Bezjakovo »vadnico« je še večja, ker ima tudi le-ta nekaj podobic — hiša, soba, obleka, rokodelci, šola, zvezek, knjiga, ura, kuhinja, človeško truplo — ki naj pospešujejo nazornost pri pouku. Sploh to knjižico vsem učiteljem nemščine pisatelj teh vrstic lahko najtopleje priporoča, tembolj, ker je imel priliko, da jo je že v rokopisu natanko pregledal. —

Toda kakor so najboljši zakoni brezuspešni spričo trmoglavosti podložnikov, in kakor ostanejo najblažje naredbe brez uspeha spričo pasivne odporosti njih izvrševalcev, takisto so najboljše učne knjige topo orodje v rokah indiferentnih učiteljev, katerih »vis inertiae« je nepremagljiv zadržek za vvedbo in izvršitev še tako koristnih preosnov. — Zato sta Schreiner in Bezjak kaj modro ukrenila, da sta obenem s »prvo nemško vadnico« izdala za nje rabo kratek, nemško pisan »navod« pod naslovom: »Anleitung zum Gebrauche des ersten deutschen Lesebuches für slovenische allgemeine